

Originalas nebus siunčiamas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,

faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, http://www.sam.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472, PVM mokėtojo kodas LT 100001082215

Iniciatyvinių grupių, susibūrusių
socialiniame tinkle „Facebook“, nariams,
Lietuvos sveikuolių sąjungai,
kitiems suinteresuotiems asmenims

2014-03-12 Nr. (1.1.36-40) 4-933
Į 2014-02-27 atvirą kreipimąsi

DĖL ATVIRO KREIPIMOSI

Sveikatos apsaugos ministerija, atsakydama į Jūsų kreipimąsi, dėkoja už dalyvavimą diskusijoje ir nuomonės pateikimą apie parengtus ir pastaboms, pasiūlymams bei diskusijoms pateiktus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. balandžio 22 d. įsakymo Nr. V-313 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 75:2010 „Įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ pakeitimo“ ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. V-951 „Dėl statistinės apskaitos formos Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“ patvirtinimo“ pakeitimo“ projektus (toliau – įsakymų projektai).

Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad įsakymų projektų skelbimas TAIS (Teisės aktų informacinėje sistemoje) ir yra konsultacijų su suinteresuotomis institucijomis, visuomene procedūra, kurios metu suinteresuotos institucijos, visuomeninės organizacijos, asmenys teikia pastabas, pasiūlymus, nuomonę apie TAIS skelbiamus teisės aktų projektus. TAIS nuostatuose yra nurodyta, kad šios informacinės sistemos tikslai yra „didinti teisėkūros kokybiškumą, nuoseklumą, efektyvumą, atvirumą ir skaidrumą, įvertinti teisėkūros procese visuomenės pastabas ir pasiūlymus dėl pareiktų teisėkūros iniciatyvų, teisės aktų projektų“. Jūsų atviras kreipimasis vertintinas kaip visuomenės nuomonė apie pateiktus įsakymų projektus, t.y. konsultacija su visuomene.

Kaip minėta anksčiau, įsakymų projektai pateikti suinteresuotų institucijų, visuomenės pastaboms, pasiūlymams, nuomonei pareikšti. Įsakymų projektai bus tobulinami pagal gautas pastabas ir siūlymus ir tik tada tvirtinami.

Įsakymo projektuose siūloma nustatyti reikalavimą, kad į įstaigas, vykdančias ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programą, būtų priimami vaikai, paskiepyti pagal Lietuvos Respublikos vaikų profilaktinių skiepimų kalendorių. Šia nuostata siekiama sumažinti vakcinomis valdomų užkrečiamųjų ligų plitimo riziką kolektyvuose ir užtikrinti Vaiko teisių konvencijos, ratifikuotos Lietuvos Respublikos Seimo 1995 m. liepos 3 d. priimtu įstatymu Nr. I-983 „Dėl Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ratifikavimo“, 24 straipsnio 1 dalies nuostatą „Valstybės dalyvės pripažįsta vaiko teisę naudotis tobuliausiomis sveikatos sistemos paslaugomis ir ligų gydymo bei sveikatos atstatymo priemonėmis. Valstybės dalyvės rūpinasi, kad nė vienam vaikui nebūtų atimta teisė naudotis tokiomis sveikatos apsaugos sistemos paslaugomis“.

Įsakymo projektu siekiama saugios aplinkos vaikų ugdymo įstaigose, užkertant kelią užkrečiamųjų ligų plitimui. Tokia praktika taikoma ir kai kuriose kitose šalyse. Tarp neskiepytų asmenų yra didesnė tikimybė kilti užkrečiamosios ligos protrūkiui. Neskiepytam vaikui pačiam kyla

didelis pavojus, taip pat jis gali perduoti užkratą kitiems vaikams ir taip sukelti ligos protrūkį vaikų kolektyve, pavojus kyla ir tiems, kurie neskiepyti dėl kontraindikacijų arba kuriems nesusiformavo specifinis imunitetas.

Be to, įsakymo projektu siūloma papildyti statistinę apskaitos formą Nr. 027-1/a „Vaiko sveikatos pažymėjimas“, kurioje būtų renkama informacija apie skiepus. Ši forma pristatoma į vaikų ugdymo įstaigas, todėl apibendrinus statistinės apskaitos formos duomenis vaikų ugdymo įstaigoje būtų galima turėti tikslią informaciją apie konkrečią įstaigą lankančių vaikų skiepavimo būklę ir įvertinti riziką dėl užkrečiamųjų ligų protrūkių.

Įsakymo projektus parengė Sveikatos apsaugos ministerija, įgyvendindama Nacionalinės imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programos įgyvendinimo priemonių 2014–2016 metų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. sausio 3 d. įsakymu Nr. V-8 „Dėl Nacionalinės imunoprofilaktikos 2014–2018 metų programos patvirtinimo“, priemones.

Nacionalinė imunoprofilaktikos programa – tai vienas iš dokumentų, kuriuos įgyvendina kiekviena šalis. Nacionalinės imunoprofilaktikos programos tikslas – užkrečiamųjų ligų valdymas, pasiekus individualią apsaugą kiekvienam asmeniui nuo užkrečiamųjų ligų ir tinkamą kolektyvinį imunitetą.

Skiepimų efektyvumas, saugumas, įtaka užkrečiamosioms ligoms, užkrečiamųjų ligų epidemiologiniai dėsningumai, protrūkių rizika yra pagrįsti mokslo tyrimais, nuolat atliekami nauji tyrimai ir publikuojami rezultatai. Tais įrodymais remiasi tarptautinės organizacijos, šalių nacionalinės institucijos vykdydamos skiepimų programas. Visi skiepimai pagal skiepimų kalendorius yra pagrįsti atliktais tyrimais – tiek klinikinių tyrimų metu, tiek vėliau vertinant skiepimų efektyvumą ir ligos valdymo priemones.

Tarptautinės organizacijos (Pasaulio sveikatos organizacija, Europos ligų ir prevencijos centras), nacionalinės valstybių institucijos, mokslo įstaigos nuolat atlieka daugybę tyrimų. Įrodymais grįstą informaciją galima rasti nacionalinių ir tarptautinių kompetentingų institucijų tinklalapiuose bei mokslinėse publikacijose.

Patariame įrodymais grįstos informacijos ieškoti kompetentingų tarptautinių organizacijų (Pasaulio sveikatos organizacijos (www.who.int/, www.euro.who.int/en/health-topics/disease-prevention/vaccines-and-immunization), Europos ligų prevencijos ir kontrolės centro www.ecdc.europa.eu/en/Pages/home.aspx), Europos Komisijos (ec.europa.eu/health/vaccination/policy/index_en.htm)) tinklalapiuose ir leidiniuose bei mokslo žurnalų publikacijose.

Minėtuose tinklalapiuose kiekvienas gali rasti informaciją apie užkrečiamąsias ligas, jų prevenciją, skiepų kalendorius įvairiose šalyse, skiepavimo apimtis ir kitus aktualius klausimus.

Kai kurios vakcinomis valdomos ligos tapo itin retos, ir tai nulėmė ilgalaikiai skiepimai. Tačiau kai kurių ligų sukėlėjai nenustoja cirkuluoti dar kurį laiką, ir susiklosčius situacijai, kai skiepavimo apimtys tampa mažesnės nei rekomenduojama, po kurio laiko neišvengiamai kyla ligų protrūkiai. Pavyzdys – tymų protrūkiai Europos šalyse, kuriuos nulėmė nepakankamos skiepavimo apimtys, kurių metu sirgo dešimtys tūkstančių asmenų, registruota mirčių ir komplikacijų. 2013 m. tymų protrūkis buvo kilęs ir Vilniaus mieste. Protrūkis prasidėjo, kai tymų virusas išplito vienoje šeimoje – susirgo 4 vienos šeimos neskiepyti vaikai. Protrūkiui išplitus Vilniaus mieste, tymais persirgo 35 asmenys.

Lietuvoje tradiciškai skiepavimo apimtys visada buvo didelės, tačiau keletą pastarųjų metų joms mažėjant nors ir po kelis procentus, ateityje neišvengiamai kils protrūkių grėsmė.

Skiepavimo programų esmę sudaro ne tik konkretaus paskiepyto asmens apsauga, bet ir visuomenės apsauga. Kai nesiskiepia tam tikra dalis žmonių, juos kurį laiką apsaugo kolektyvinis imunitetas, tačiau kai neskiepytų asmenų dar padaugėja, kyla protrūkiai, kurie jau kelia grėsmę visuomenei.

Vakcinos vertinamos kaip saugūs vaistiniai preparatai, nepageidaujamos reakcijos dažniausiai lengvos ir savaime praeinančios. Sunkios reakcijos pasitaiko ypač retai, apie visas nepageidaujamas

reakcijas privaloma pranešti. Rizika susirgti vakcinomis valdoma liga viršija sunkios nepageidaujamos reakcijos riziką.

Visos nepageidaujamos reakcijos į skiepus privalo būti registruotos teisės aktų nustatyta tvarka, gydytojas įtaręs ar diagnozavęs nepageidaujamą reakciją į skiepus, kaip ir į bet kurią kitą vaistinių preparatą, privalo pranešti Valstybinei vaistų kontrolės tarnybai prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centrai. Nepageidaujamų reakcijų į skiepus apžvalgą galima rasti Užkrečiamųjų ligų ir AIDS centro tinklalapyje www.ulac.lt publikuojamame leidinyje „Sergamumo užkrečiamosiomis ligomis apžvalga“.

Mes suprantame, kad tėveliai, rūpindamiesi savo vaikų sveikata ir norėdami gauti išsamią ir patikimą informaciją apie skiepus, dažnai susiduria su abejingumo apraiškomis asmens sveikatos priežiūros įstaigose, nereti atvejai, kai skiepėjimai atliekami tinkamai neišaiškinant tėveliams apie jų reikšmę, galimas nepageidaujamas reakcijas, neišsklaidant jų abejonių.

Mes siekiame, kad šie trūkumai asmens sveikatos priežiūros įstaigose būtų šalinami. Taip pat Sveikatos apsaugos ministerija griežtai kontroliuos, kad visos nepageidaujamos reakcijos į skiepus būtų kruopščiai registruojamos ir nagrinėjamos.

Mes suprantame ir pagrįstus klausimus dėl žalos atlyginimo, jei būtų rimtesnės komplikacijos po skiepų. Žalos dėl teikiamų sveikatos priežiūros paslaugų atlyginimui Lietuvoje yra sukurti įstatyminiai ir kiti mechanizmai. Ir mes tobulinsime žalos atlyginimo klausimų sprendimą.

Dar kartą dėkojame už aktualią diskusiją ir tikimės, kad atsakėme į Jūsų atvirame kreipimesi išdėstytus klausimus.

Ministras

Vytenis Povilas Andriukaitis